

Ötven év a magyar kultúráért

Zsivaj töltötte meg egy augusztus végi napon a leghíresebb debreceni épületet. A zaj itt nem szokatlan, hiszen a Református Kollégium falai között diáknemzedékek sokasága tanult már. Azonban, 2013. augusztus 23-án rendhagyó összejövetelre került sor: fiatal felnőttek, érett- és szépkorúak gyülekeztek. S egyre erősödött a csevely hangja. Az alkalom ünnepi volt: ekkor, e patinás helyszínen találkoztak egymással – nem először – a félévszázada indított debreceni népművelő-könyvtáros képzés egykori részesei, a szak hallgatói és oktatói. Annak idején a Tanítóképző Főiskola lett az alma mater, s noha egy idő után a népművelő-képzés megszűnt, a könyvtáros szak (különbéféle formában) tovább élt még a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán (1993–2011) is. Két éve a Tiszántúli Református Egyházkerület Közgyűlése úgy döntött, hogy 2011-től a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE) viszi tovább a könyvtáros (ma: informatikus könyvtáros) képzés hagyományait. Így aztán nyár végén a jelenlegi házigazda fogadta a vendégeket a Kollégium Dísztermében, Fekete Károly rektor szép, felemelő szavakkal üdvözölte is őket. A másfélnapos program gazdag volt. Első nap, pénteken délután előbb a köszöntők hangzottak el: rektor úr után Goda Éva, a DRHE Könyvtár tanszékének főiskolai tanára emlékezett azokra a tanárookra és hallgatótársakra, akik már nem lehettek jelen. Majd *50 év a magyar kultúráért* címmel konferenciát rendeztek a jubileumra. Az előadások szövege a mindjárt ismertetendő kötetben pontosan időzítve megjelent, a résztvevőknek a tanulmányi évekre emlékeztető oklevéllel együtt rögtön kézbe is adták. Este baráti vacsora és jóízű beszélgetés a Nagyerdőn, a Régi Vigadó kerthelyiségében; pohárköszöntőt mondott Nagy Zoltán, az OSZK ny. osztályvezetője. Másnap, augusztus 24-én délelőtt emléktáblát avattak az egykori iskola épületének falán (Liszt Ferenc tér 1.), itt Máté László nyugalmazott népművelő, címzetes igazgató beszélt. Ezt követően két kiállításra invitálták a volt diákokat: a Tiszántúli Református Egyházkerület Kollégiumának kiállító termeibe az új kiállításokra, valamint a Déri Múzeumba Munkácsy Mihály alkotásainak megtekintésére. Mindazok, akik el tudtak jönni, jól érezhették, jól érezték magukat ezekben az órákban Debrecenben.

A jubileumi ünnepség kettős fénypontja volt az imént említett konferencia és az évkönyv átadása. A most már csak könyvtáros-képzés gondozói a fenntartó támogatásával és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem kiadásában megjelentették *A debreceni népművelő-könyvtáros képzés jubileumi évkönyve 1963–2013 – 50 év* című kötetet. A szerkesztés feladatát, ami elsősorban a leendő szerzők felkérését és az ígért kéziratok (gépíratok) összegyűjtését, sajtó alá rendezését jelentette, Goda Éva és Suppné Tarnay Györgyi, a főiskolai és szakkollégiumi képzés hajdani vezető oktatója vállalta magára. (Ahogy elmesélték, nem volt könnyű dol-

guk...) Fekete Károly a könyvben is megtisztelte egy ajánlással a könyvtáros-képzést. Szövényi Zsolt ny. minisztériumi főosztályvezető beosztásában magasabb szemszögből, országos rálátással elmélkedett a valamikori népművelő-könyvtáros képzés jelentőségéről. A konferencián Goda Éva egyedül tekintette át az 50 éves könyvtáros képzés történetét. A kötetben kétfelé választották ezt az időszakot. Suppné Tarnay Györgyi az első szakaszcímű írt, *A könyvtáros szakemberképzés kezdetei Debrecenben 1963–1981. Népművelő-könyvtáros szak* címmel. A második szakasz összefoglalása – *A könyvtári szakemberképzés 1976-tól napjainkig, 2013-ig* – Goda Éva munkája. Ennek utolsó előtti rövid fejezetében esik szó a Kertész Gyula szaktanterem elnevezéséről és felavatásáról, amely a mindenkori hallgatók identitás-érzésének elmélyítéséhez számottevően hozzájárult. Ugyanitt mellékletekben közölt adatokat, neveket az órarendekről, a főállású és óraadó oktatókról. Két tanulmány könyvtártörténeti témát dolgozott fel: Sipos Magdolna tudományos főmunkatárs (egykori hallgató) egy régi, ám ma is eleven problémát fessegetett *Public library vagy népkönyvtár Magyarországon* címmel, Gáborjáni Szabó Botond főiskolai docens egy készülő könyvből szemelgetve *A könyv, az olvasás és Debrecen „magánál nagyobb” híre* címmel a híres, tizenharmadik századi könyv- és műgyűjtő debreceni patikus, Kazay Sámuel indítékait és lehetőségeit vizsgálta. Az ünnepeken nem hangzott el, bár mindnyájunkat érintő, izgató (ezért is ajánlható az elolvasása) tárgykört érint – *Változó könyvtárak ma. Lehetséges kérdések – lehetséges válaszok* címmel – Fodor Péter írása, aki a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója (egyben az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke). Egy fiatal kolléganő, Szabó-Kulcsár Kornélia könyvtáros arról adott számot, miként tudott beilleszkedni az újfajta környezetbe, konkrétan a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának feladat-megoldási folyamatába: *A könyvtár(ok) szerepének változása az információs társadalomban*. Komoly sikert aratott Lukovics András ny. művelődési központ igazgató (aki a második évfolyamon végzett, és a népművelői pályát választotta, járta végig) *Szubjektív vélemény a népművelői munka eredményeiről és kudarcairól Hajdú-Bihar megyében* című gondolatsora.

Nagyon érdekes és rendkívül emberi a kötet *Pályaképek* című része. A debreceni képzés hallgatói és oktatói vallanak életükről, hivatásukról, a vállalt nemes szolgálatról. Több mint harminc emlékezés, vers, publikációs jegyzék sorakozik egymás után. Külön-külön is, együtt pedig különösen fontos adalékai a közelmúlt, az elmúlt ötven esztendő magyar művelődéstörténetének. Aligha célszerű vagy illendő bárkit is kiemelni a könyvtárosok, a népművelők, a pedagógusok, a tudományos kutatók közül, az viszont a külső szemlélő számára igencsak imponáló, hogy a főiskolai tanulmányaik után milyen sokan tanultak tovább, netán szereztek doktori címet is. Feltehetően ők már elolvasták vagy legalábbis tüzetesen átnézték társaik írásait. Mindenki, akinek módjában áll, tegye ugyanezt. Érdemes.

(A debreceni népművelő-könyvtáros képzés jubileumi évkönyve, 1963–2013. – 50 év. Szerk. Goda Éva, Suppné Tarnay Györgyi. Debrecen, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, 2013. 256 p.)

Bényei Miklós